

nemlig det lange Leiemaal da kan opsiges med sædvanligt Varfel. Jeg finder i det Hele, at den foregaaende ærede Taler har Ret i, at man ikke ret ser, hvorfor en Leier af et Hus absolut skal binde sig i 12 Aar til dette. Hans Livsforhold kunne jo forandres meget, han kan, som den ærede Taler mente, faae i Sinde at kjøbe en Gaard og blive i Stand dertil. Der kan være Omstændigheder, Familieforhold og meget Andet, som gjøre, at han ønsker at nedlægge sig paa en anden Egn, og at det er hans Fordel, og andre saadanne Forhold. Jeg veed som sagt ikke, hvilket Hensyn til Leieren der skulde gjøre, at det skulde være rigtigt at binde ham for 12 Aar, medens jeg paa den anden Side slet ikke kan se, at noget Hensyn til Eieren kræver dette, da Erstatningsretten, som det jo i dette kommer an paa, bortfalder, naar det er Eieren selv, som opfiger Leieumalet. Der er ogsaa en anden Retning, i hvilken jeg ikke godt kan tiltræde den Forandring, som er stet med det foreliggende Lovforslag fra, hvad der blev vedtaget her i dette Thing i Fjor, og det er, at man overhovedet har slaet en Streg over Fæsteforholdet. Det kan gjerne være, at Lovforslaget, navnlig naar man tager Hensyn ogsaa til de Indvendinger, som bleve fremførte i Landstthinget i saa Henseende derimod, kunde trænge til nogen Forandring med Hensyn til de Bestemmelser, som fandtes der, saaledes som det sidst blev vedtaget, med Hensyn til Fæstetvangen paa Huse. Men jeg vil dog i det Hele taget sige, at jeg tror, at dette, at Huse bør bortfæstes, navnlig i det Mindste, naar der er Jord til dem, er et Spørgsmaal, som man ikke saaledes ganske kan gaa bort fra. Jeg skal nu bemærke, at det, at overhovedet Fæsteforholdet er blevet bragt ind i Lovforslaget, skyldes, som ærede Medlemmer ville erindre, min ærede Nabo her til Høire, Thingets Alderspræsident, der for Diebliffet ved Sygdom er forhindret i at være til Stede her, men hvis store Fortjener af Landbostanden i en lang Række af Aar jo ere noksom bekendte. Det var det ærede Medlems Initiativ, som overhovedet indførte Fæsteforholdet i Lovforslaget, og ved Siden af den Autoritet, som jeg tror maa tillægges dette ærede Medlems lange og, som det har viist sig i mange andre Forhold saa sande Syn paa, hvad der tjente Landbostandens Interesser, har jeg heller ikke kunnet overbevise mig om, at man bør saaledes ganske se bort fra Fæsteforholdet. Der anføres i den Betænkning, som blev afgivet af Landstthingets Udvalg, eller rettere af Flertallet i Landstthingets Udvalg, i sidste Samling, at der ikke formentlig er nogen

Basis for at paalægge Fæstetvang paa Huse, og man finder i saa Henseende en temmelig udførlig Polemik mod, hvad der anføres i Folkethingets Betænkning i den Retning. Det hedder, at det maatte paavises, naar man skulde gaa til et saadant Skridt, som at paalægge Fæstetvang, at Husmandsklassens Tarv i Virkeligheden bydende kræver det. Derom skal jeg si e et Par Ord, thi jeg tror ikke, man kan afvise dette, i det Mindste til en vis Grad, at Husmandsklassens Tarv bydende kræver, at man ikke ser bort fra Fæsteforholdet. Jeg erindrer fra min Ungdom, da jeg var kjendt i det sydlige Sjælland, at der vare de allerfleste Huse bortfæstede for Mand og Kones Livstid. Jeg erindrer ikke noget Exempel paa det Modsatte, om det ogsaa maatte være kjendt nu og da paa enkelte Steder; men saaledes var dog det almindelige Forhold, og at dette var Tilfældet, finder jeg bekræftet i Loven af 27de Mai 1848 § 2, hvori det som bekendt hedder, at „for at bidrage til, at Huse paa Landet fremdeles, som hidtil i de fleste Egne brugeligt, bortfæstes for Fæsterens eller Entens Livstid,“ træffes der visse Bestemmelser. Ligesom dette Lovsted bekræfter, at det forholdt sig saaledes paa den Tid, altsaa i 1848 og Tiden der omkring, at det var brugeligt i de fleste Egne at bortfæste Huse for Fæsternes eller Entens Livstid, saaledes antyder ogsaa eller siger rent ud med rene Ord dette Lovsted, at det maa betragtes som ønskeligt, at det er Noget, som Loven bestemte gaar ud paa at befordre, at Huse ogsaa fremdeles gives i Fæste for Mandens og Konens Livstid. Nu har man indvendt i Landstthinget, at der finder en Overgang Sted — saaledes har man ment — fra Leie eller Fæste til Selveie, og at det er det Rigtige, at Husmændene blive Selveiere, og at man vil afbryde den efter dette Udvalgs Flertals Mening fortræffelige Vænge, som Sagen er kommen i, at der finder en Overgang Sted til Leie af Huse, naar man kommer med saadanne Bestemmelser som den, Lovforslaget indeholder, og da navnlig som det indeholdt i Fjor. Til den Ende finder man i Landstthingets Udvalgs Betænkning henfat en Tabel, der omfatter 35 Aar, nemlig fra 1850—1885, en Tabel, som gaar ud paa at vise, at det skulde forholde sig rigtigt, at der fandt en saadan glædelig Fremgang Sted i Selveie, saaledes at Selveie blev mere og mere almindeligt i Stedet for Leie og Fæste. Jeg tror imidlertid, at naar man ser næiere paa Forholdet, kan der gjøres temmelig væsentlige Indvendinger mod det Resultat, Flertallet i Landstthingets Udvalg har villet